

## Tekke ve zaviyelerle türbelerin kapatılmasına ve türbedarlıklar ile birtakım unvanların menî ve ilgasına dair olan 677 sayılı Kanunun birinci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/554)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 1347

9 . V . 1949

### Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 9 . V . 1949 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan, 677 sayılı Kanunun birinci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkındaki Kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

Ş. Günaltay

677 sayılı Kanunun 1 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkındaki Kanun tasarısı gerekçesi

İslâm dininin zaruriyatından olmyan tekke ve zaviyelerin, memleket içinde mâsum bir kısım din telâkkilerini ifsat ederek dimağlarında yaşattıkları hurafeler ile kendilerini atalet ve meskenete sürükledikleri ve milletin ilerleme ve gelişme arzu ve gayretlerine engel oldukları ve zaman, zaman kötü niyetliler elinde birer fesat ve gerilik ocağı halinde memleketin ve halkın huzur ve sükûnunu bozdukları anlaşıl原因 olarak 20 Kasım 1341 gün ve 677 sayılı Kanun ile kapatılmaları kabul edilmiş ve umumiyet üzere tarikatlar ile şeyhlik, dervişlik, müritlik, dedelik, seyitlik, çelebilik, babalık ve emirlik gibi unvan ve sıfatların kullanılması ve bu unvan ve sıfatlara ait hizmet ifa ve kisve iktisası menolunmuş ve bu yasağa karşı gelenler için de 3 aydan aşağı olmamak üzere hapis ve (50) liradan eksik olmamak üzere para cezası konmuştur. Kanunda hapis ve para cezalarının yukarı miktarları tâyin edilmemiş olduğundan ve bu kanunun yürürlüğe girdiği zamanda hükmü yürüten eski Ceza Kanununa ve cezaların şahsileştirilmesi usul ve kaidelerine göre bunlardan hapis cezası 3 seneye ve para cezası da sonradan yürürlüğe giren Türk Ceza Kanununun uyarınca (5 000) liraya kadar çıkarılarak hükmedileceğinden bahsolunan yasaklar bugün oldukça ağır bir ceza müeyyidesine tâbi tutulmuş bulunmaktadır.

Yalnız bu fesat yuvalarının kaldırılmaları ve mensuplarının cezalandırılmaları varılmak istenilen gayeyi sağlamaya yetmediği ve çünkü bâzı kimselerin şeyhlik, dervişlik, babalık, gibi takındıkları sıfat ve unvanlar ile etrafındakileri daima nüfuz ve tesirleri altında tuttukları ve mensuplarının da bu kimselere mânevi tesirler ile bağlı kaldıkları görülmüş ve bir arada bulunarak işlenmesi mûtat olan bu nevi suçların tamamiyle yokedilmeleri için topluluğu dağıtmanın esaslı ve önemli tesiri olacağı düşünülmüş ve bu maksat ile yukarıda beyan olunan cezalara sürgün cezasının eklenmesi lüzumlu bulunmuştur.

Bununla beraber mutlak surette yasaklara riayet etmeyenlerin hepsine birden sürgün cezasının tâtbiki lüzumu derecesini aşan ve adalet düşüncelerine uymıyan bir husus olduğundan bu cezanın sadece şeyhlik, babalık, halifelik gibi unvan ve sıfatları takınarak mensupları arasında baş mev-

kiinde bulunanlara hasrı yeter görülmüştür.

Çünkü bu ocaklarda yalnız baş mevkiinde bulunanların sürgün edilmeleri kendilerini evvelce hazırlamış oldukları muhitte fesat ve tesir ikama devamda alkoyacağı gibi hakikatte yaptıkları işin mahiyetini ve zararlı sonuçlarını pek de bilmiyen ve ancak mânevi bir nüfuz ve tesire kapılmış bulunan mensuplarımızı da böyle bir tesirden uzak tutacak ve gözetilen gaye bu kadar ile sağlanmış olacaktır.

Bu düşünceler ile 677 sayılı Kanunun birinci maddesine eklenmesi lüzumlu görülen fıkra tasarısı hazırlanmıştır.

### Adalet Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Adalet Komisyonu

Esas No. 1/554

Karar No. 54

7 . VI . 1949

#### Yüksek Başkanlığa

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 9 . V . 1949 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan 677 sayılı Kanunun birinci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkındaki kanun tasarısı Komisyonumuza havale edilmiş olduğu cihetle, Adalet Bakanı huzuru ile müzakere edildi.

Şeyhlik, babalık, halifelik gibi sıfatlar takınarak mensupları arasında baş mevkiinde olanların bu faaliyetlerini önlemekte, sürgün cezasının daha ziyade müessir olacağı esas itibariyle Komisyonumuzca da kabul edilmiştir.

Maddede yazılı olan şeyhlik, babalık, halifelik . . . misal olmak üzere yazılmışlardır. Maksat, « baş mevkiinde olanlar » ibaresi ile ifade olunmuştur.

Bu mevkiilerin isimlerini saymak suretiyle madde tertibi düşünülmüş ise de, bâzılarında aynı kelime baş mevkidekilere, bâzılarında ise mensuplara verilen isim olduğu düşünülerek umumi bir ifade kullanılmakla iktifa ederek, her hâdiseyi bu ölçüye göre takdir imkânını açık tutmak daha uygun görülmüştür.

Asıl maksat, baş mevkiinde olan şahsı, üzer-

lerinde mânevi tesir yaptığı şahısların muhitinden uzaklaştırarak ve baş mevkiinde olan şahsı yabancı bir muhitte yaşatarak alâka ve münasebeti azaltmak olduğuna göre, sürgün yerinin en az 60 kilometre olmakla beraber, baş mevkiinde bulunan şahsın mensuplarımızın mevcut olmadığı bir yer olması gerektiğine bilhassa işaret olunmuştur.

Baş mevkiinde olanlara verilecek hapis veya para cezasının da artırılmasına dair yapılan teklif kabul edilerek, maddeye eklenen fıkra buna göre yazıldı.

Kamutayın yüce tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Adalet Komisyonu Baş.

Bu rapor Sözcüsü

Kayseri

Bursa

Reşid Özsoy

Abdurrahman Konuk

Antalya

Balıkesir

Denizli

N. Aksoy

S. Örgöevren

N. Küçükaka

İstanbul

İstanbul

F. H. Demirelli

M. H. Gelenbeğ

İzmir

Kastamonu

Manisa

B. Ocan

Dr. F. Ecevit

F. Uslu

## HÜKÜMETİN TEKLİFİ

677 sayılı Kanunun birinci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun tasarısı

**MADDE 1.** — 30 . XI . 1341 tarih ve 677 sayılı Kanunun birinci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Şeyhlik, Babalık ve Halifelik gibi mensupları arasında baş mevkiinde bulunanlara yukarıdaki fıkra uyarınca tertiplenecek cezadan başka bir yıldan aşağı olmamak üzere sürgün cezası da hükmolunur.

**MADDE 2.** — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

**MADDE 3.** — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı
Ş. Günaltay	Başb. Yardımcısı
	<i>Nihat Erim</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
<i>N. E. Sumer</i>	<i>Fuad Sirmen</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>H. Çakır</i>	<i>E. Erişirgil</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
<i>N. Sadak</i>	<i>İ. R. Aksal</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>T. Banguoğlu</i>	<i>Ş. Adalan</i>
Ekonomi ve Ticaret Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
<i>C. S. Barlas</i>	<i>Dr. K. Bayizit</i>
Gümrük ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
	<i>Cavid Oral</i>
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
<i>Dr. Kemal Satır</i>	

## ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Tekke ve Zaviyelerle Türbelerin Kapatılmasına ve Türbedarlık ile birtakım unvanların menî ve ilgasına dair olan 677 sayılı Kanunun birinci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında Kanun tasarısı

**MADDE 1.** — 30 . XI . 1341 tarih ve 677 sayılı Kanunun birinci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Şeyhlik, Babalık ve Halifelik gibi mensupları arasında baş mevkiinde bulunanlara altı aydan az olmak üzere hapis ve 500 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasından başka bir yıldan aşağı olmamak üzere sürgün cezası ile cezalandırılırlar.

**MADDE 2.** — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

**MADDE 3.** — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.